

KQ-1243-1278 Seat No. _____

B. A. (Sem. I) Examination

November / December - 2017

Gujarati : CE - 102

(૧) ગદ્યકૃતિનો અભ્યાસ : 'મિથ્યાભિમાન' દલપતરામ

(૨) ગદ્યકૃતિનો અભ્યાસ : 'અગિયાર દેરાં' રામચન્દ્ર પટેલ

(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

(૧) ગદ્યકૃતિનો અભ્યાસ : 'મિથ્યાભિમાન' દલપતરામ

સૂચના : બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

૧ અર્વાચીન ગુજરાતી ગદ્યપ્રકાર નવલકથા અને લલિત નિબંધનો પરિચયાત્મક ખ્યાલ આપો. ૧૪

અથવા

૧ અલંકાર એટલે શું ? તે સમજાવી દૃષ્ટાંત, અર્થાન્તરન્યાસ, ઉત્પ્રેક્ષા તથા વ્યતિરેક અલંકારની ઉદાહરણ સહસમજૂતી આપો. ૧૪

૨ ગુજરાતી નાટકનો ઉદ્ભવ - વિકાસ આલેખો. ૧૪

અથવા

૨ 'મિથ્યાભિમાન' પાત્રપ્રધાન પ્રહસન છે' વિધાનની યોગ્યતા નાટ્યકારની ચરિત્રનિર્માણ શક્તિના આધારે તપાસો. ૧૪

૩ 'મિથ્યાભિમાન' નાટકના આધારે નાટ્યકાર દલપતરામની વિશેષતા અને મર્યાદાઓ મૂલવો. ૧૪

અથવા

૩ 'મિથ્યાભિમાન' નાટકના આધારે તત્કાલીન સામાજિક પરિસ્થિતિનો ખ્યાલ આપો. ૧૪

૪ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે)

૧૪

- (૧) 'મિથ્યાભિમાન' નાટકનો અંત
- (૨) 'મિથ્યાભિમાન' નાટકનું જીવનદર્શન
- (૩) રંગલાનું પાત્રાલેખન
- (૪) ચૌર્યપ્રસંગ.

૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ સાત પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (૬) ૧૪

- (૧) લલિત નિબંધની બે લાક્ષણિકતા જણાવો.
- (૨) નવલિકાની કોઈપણ એક વ્યાખ્યા આપો.
- (૩) પંડિતયુગના કોઈ પણ બે નાટ્યકારો અને તેમની એક એક નાટ્યકૃતિનું નામ જણાવો.
- (૪) ઉપમા અલંકારની સમજ આપી તેનું એક ઉદાહરણ લખો.
- (૫) વ્યાજસ્તુતિ એટલે શું ? સદષ્ટાંત સમજાવો.
- (૬) 'મિથ્યાભિમાન' નાટક દલપતરામે કોની પ્રેરણાથી લખેલું ?
- (૭) બિજલ અને પાંચાની સ્વભાવગત વિષમતા જણાવો.
- (૮) 'મિથ્યાભિમાન' નાટકના મંગળાચરણમાં કોની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે ?
- (૯) રંગલો ઈડર જિલ્લાનાં કયાં પાંચ વખણાતાં વાનાં ગણાવે છે ?
- (૧૦) જીવરામ ભટ્ટના પાત્રની કોઈ પણ બે વિશેષતા જણાવો.
- (૧૧) મિથ્યાભિમાન એટલે શું ? સમજાવો.
- (૧૨) મિથ્યાભિમાનના બે પર્યાયવાચી શબ્દો લખો.

(૨) ગદ્યકૃતિનો અભ્યાસ : 'અગિયાર દેરાં' રામચન્દ્ર પટેલ
(New Course)

સૂચના : બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

- ૧ ટૂંકીવાર્તા સાહિત્યસ્વરૂપનાં વિશિષ્ટ લક્ષણોનો પરિચય કરાવો. ૧૪
અથવા
- ૧ રામચન્દ્ર પટેલના જીવનનો પરિચય કરાવી ગુજરાતી લલિત નિબંધ ૧૪
અને કવિતાક્ષેત્રે કરેલા તેમના પ્રદાનની માહિતી આપો.
- ૨ 'અગિયાર દેરાં' સંગ્રહની પાત્રસૃષ્ટિના આધારે વાર્તાકાર ૧૪
રામચન્દ્ર પટેલની ચરિત્ર નિર્માણ શક્તિનો પરિચય કરાવો.
અથવા
- ૨ 'ખેતર' વાર્તાનો આસ્વાદમૂલક પરિચય કરાવો. ૧૪
- ૩ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૧૪
(૧) 'પોઠિયો' વાર્તામાં શિવ-પાર્વતીની કથા
(૨) 'અગિયાર દેરાં' સંગ્રહમાં ચિત્રાત્મક વર્ણનો
(૩) બ્રાહ્મણ કન્યાનું પાત્રાલેખન
(૪) 'અગિયાર દેરાં'માં પશુ-પંખી સૃષ્ટિનું નિરૂપણ.
- ૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ ચાર અલંકારોનો ઉદાહરણ સહ પરિચય આપો : ૧૪
(૧) રૂપક (૨) ઉત્પ્રેક્ષા
(૩) વર્ણસંગાઈ (૪) દષ્ટાંત
(૫) અનન્વય (૬) વ્યાજસ્તુતિ.

૫ નીચેનામાંથી સાત પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૪

(૧) બ્રાહ્મણ કન્યા પિતાને વાવમાંના ઓરડાઓમાં શું શું હોવાનું વર્ણવી બતાવે છે ?

(૨) રડતી સ્ત્રીના પોઠિયો બની ગયેલ પતિને પુનઃમાણસ બનાવવાનો શિવપાર્વતી શો ઉપાય બતાવે છે ?

(૩) શ્લેષ અલંકારની ઉદાહરણ સાથે સમજ આપો.

(૪) રામચન્દ્ર પટેલની કોઈ પણ બે નવલકથાનાં નામ લખો.

(૫) નવલકથાનાં કોઈ પણ ચાર ઘટકતત્ત્વો જણાવો.

(૬) ઉપમા અલંકારનાં બે ઉદાહરણ આપો.

(૭) રતન માંકડીને મનાવતા મદારીનો એક સંવાદ લખો.

(૮) 'મારે મારા શેતરને મસાણ નથ બનવા દેઉ હમજ્યા...'
આ સંવાદ કોણ કયા સંદર્ભે બોલે છે ?

(૯) રતનના મૃત્યુના સમાચાર સાંભળતાં જાનકી કેવી ભાવસ્થિતિ અનુભવે છે ?

(૧૦) તાનસેનના કહેવાથી શર્મિષ્ઠામા શેની માંગણી કરે છે ?

(૧૧) તાલુકા જમાદાર નાવારને બંદૂકને ભડાકે કેમ મારે છે ?

(૧૨) 'ગોંદરુ', 'ભૂતેળિયું' શબ્દોના અર્થ આપો.